

โควต้า : อาชญากรตัวฉกาจของการค้าระหว่างประเทศ*

ความนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่าอุปสรรคประการหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศ ก็คือ การที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ดำเนินนโยบายปกป้องผลประโยชน์ของตนเองโดยการกีดกันการค้าของประเทศอื่น ไม่ว่าจะกระทำไปด้วยเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองก็ตาม ผลทำให้ประโยชน์ที่จะพึงเกิดต่อระบบการค้าและ เศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศผู้ดำเนินนโยบายดังกล่าวและของโลก จะกระทบต่อการขยายการลงทุน การว่าจ้างทำงาน การผลิต และการเพิ่มรายได้ประชาชาติ และการยกระดับการครองชีพของประชาชน ต้องลดไปอย่างน่าเสียดาย การกีดกันการค้าระหว่างประเทศในระยะหลัง ๆ นี้ กลับทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะการกีดกันการค้าของสหรัฐซึ่งต้องประสบปัญหาการขาดดุลการค้าอย่างมากกลายเป็นประวัติดำเนินการ เป็นผลทำให้การค้าระหว่างประเทศมีที่ท่าจะปะทุเป็นสงครามขยายวงกว้างออกไปทุกที ในเมื่อต่างฝ่ายต่างก็หันมาใช้มาตรการตอบโต้กันมากขึ้น

ในบรรดามาตรการที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ นำมาใช้เพื่อกีดกันการค้าของประเทศหนึ่ง โควต้าดูเหมือนจะเป็นตัวที่ก่อปัญหาและเป็นอุปสรรคขัดขวางการค้าเสรีระหว่างประเทศมากที่สุด จนมีผู้กล่าวว่าโควต้า เป็นเสมือนอาชญากรตัวฉกาจของการค้าระหว่างประเทศ (Archcriminal of International Trade) ที่เดียว ด้วยเหตุที่มีการกำหนดโควตานั้นเอง ที่ทำให้พ่อค้านักธุรกิจต้องพากันวิ่งเต้นเพื่อให้ได้มาซึ่งส่วนแบ่งของโควต้านำเข้าก็ดี หรือส่งออกก็ดี โดยเฉพาะเมื่อจำนวนโควต้าที่สามารถจัดสรรให้ได้มีน้อยกว่าความต้องการของบรรดาพ่อค้านักธุรกิจ จนทำให้มีการใช้วิธีการที่ไม่ชอบธรรมเพื่อช่วงชิงให้ได้มาซึ่งส่วนแบ่งที่มากที่สุด เพื่อธุรกิจของตนมีโอกาสได้กำไรมากที่สุด แต่การใช้มาตรการดังกล่าวที่เป็นปัญหาหนัก ก็คือ การใช้มาตรการที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประเทศผู้ดำเนินนโยบายกีดกันการค้าโดยมีการกำหนดโควต้านำเข้าหรือส่งออก และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การกำหนดโควต่านำเข้าสินค้า ซึ่งทำให้ประเทศอื่น ๆ จำเป็นต้องกำหนดโควต้าส่งออกหรือนำเข้าในประเทศของตนตามไปด้วยประเทศไทยเองเคยส่งน้ำตาลไปยังตลาดสหรัฐ เมื่อสามสี่ปีก่อนได้ปีละ

* นายสุรัตน์ ศรีสุวรรณผลไพ กองนโยบายการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

เกือบสามแสนตัน คิดเป็นมูลค่ามีค่ากว่าสองพันล้านบาท เมื่อมาเจอมาตรการของรัฐบาลสหรัฐ ที่ได้ประกาศลดโควตานำเข้าลงอีกตั้งแต่ว่าปี 2526 เป็นต้นมา ทำให้การส่งออกน้ำตาลของไทย ไปยังสหรัฐต้องลดลงอย่างฮวบฮาบเหลือเพียงปีละไม่กี่หมื่นตัน คิดเป็นมูลค่าไม่กี่ร้อยล้านบาท ส่งผลให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยเดือดร้อนไปตาม ๆ กัน ทางด้านผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังนั้นแล้ว ประเทศไทยเคยส่งสินค้าดังกล่าวไปยังตลาดประเทศประชาคมเศรษฐกิจยุโรปปีหนึ่ง ๆ ทำถึงหก ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าสูงสุดถึงปีละหนึ่งหมื่นหกพันกว่าล้านบาท แต่เมื่อถูกบีบให้ต้องทำข้อตกลง จำกัดการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประเทศประชาคมเศรษฐกิจยุโรป โดยสมัครใจด้วย ภาวะจำยอมตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วมิได้สมัครใจแต่ประการใดทำให้ ไทยต้องลดประมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของตนไปยังตลาดประเทศประชาคมยุโรปปี หนึ่ง ๆ หลายแสนตัน และสูญเสียรายได้จากการส่งออกปีหนึ่ง ๆ หลายพันล้านบาท และทำให้ เกษตรกรของไทยต้องประสบความเดือดร้อนไปด้วย ทั้งรัฐบาลเองก็ต้องมีปัญหาในการจัดสรร โควตาให้ผู้ส่งออก ซึ่งบางครั้งก็เป็นการยากที่จะให้เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

สินค้าที่ถูกกีดกันมาเป็นเวลานานกว่ายี่สิบปีภายใต้ระบบโควตา ก่อให้เกิดปัญหา ยุ่งยาก และปฏิบัติการตอบโต้กันมาก โดยเฉพาะในระยะหลัง ๆ นี้ ก็คือ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศหรือเอ็มเอฟเอ ประเทศต่าง ๆ แม้จะได้ รัับอนุญาตหรือมีสิทธิในการกำหนดโควตานำเข้าสินค้านี้จากประเทศอื่นโดยการเจรจาทำ ข้อตกลงสองฝ่ายกับประเทศนั้น ๆ ก่อนก็ตาม แต่ก็ยังไม่เป็นที่พอใจ โดยเฉพาะของสหรัฐซึ่ง ในระยะหลัง ๆ นี้ ต้องประสบปัญหาการขาดดุลการค้าเป็นจำนวนมากรวมทั้งการขาดดุลใน สาขาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จนทำให้มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อจำกัดการนำเข้าสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่มจากประเทศต่าง ๆ โดยการกำหนดโควตาซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในนามของ "ร่าง กฎหมายเจนกินส์" ที่ได้ก่อให้เกิดปฏิบัติการตัดค้านจากประเทศต่าง ๆ หลายประเทศรวมทั้งไทย โดยไม่คำนึงถึงหลักการที่แท้จริงของข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ และรัฐบาลสหรัฐ เองก็เริ่มเอาจริงเอาจังในการบีบบังคับให้ประเทศคู่ค้าต้องปฏิบัติตามพันธะในข้อตกลงทางการค้าที่ได้ให้ไว้กับสหรัฐอย่างเคร่งครัด จนเป็นผลทำให้ผู้ส่งออกเครื่องนุ่งห่มของไทยไปยังตลาด สหรัฐเริ่มประสบความยุ่งยากอีก เมื่อรัฐบาลสหรัฐกล่าวหาว่าไทยส่งสินค้านี้ดังกล่าวไปยังตลาด ของตนเกินกว่าโควตาที่ได้ตกลงกันไว้

โควตาคืออะไร

เมื่อพูดถึงโควตา อาจจะมีหลายความหมายได้หลายอย่าง สุดแต่ว่าจะใช้ในวงการใด แต่ในการค้าระหว่างประเทศ โควตาคือได้ว่าเป็นมาตรการอย่างหนึ่งของนโยบายการค้าที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ มีการนำมาใช้เพื่อกำกัหรือควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า (หรือบริการ) ในเชิงปริมาณ (Quantitative Restriction or Control) การกำกัหรือควบคุมเชิงปริมาณอาจจะเป็นการกำกัหรือควบคุมปริมาณ (Quantity) หรือมูลค่า (Value) ของสินค้า (หรือบริการ) ที่มีการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งอาจจะกระทำได้ในรูปของการห้ามมิให้มีการนำเข้าหรือส่งออก (Prohibition or Embargo) การใช้ระบบโควตา (Quota) การออกใบอนุญาต (Licensing) หรือการใช้ระบบผูกขาด (Monopoly System)

ในแง่ความหมายของคำว่า โควตา ก็คือ จำนวนสูงสุดของปริมาณหรือมูลค่าสินค้า (หรือบริการ) ที่รัฐบาลของประเทศหนึ่งได้กำหนดไว้อย่างแน่นอนว่าจะยอมให้มีการนำเข้าหรือส่งออกได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจจะแบ่งออกได้เป็นโควตานำเข้าประเภทหนึ่งกับโควตาส่งออกอีกประเภทหนึ่ง

โควตาที่นับว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคขัดขวางการค้าระหว่างประเทศมากที่สุดก็คือ โควตานำเข้า ซึ่งรัฐบาลประเทศต่าง ๆ มีการนำเข้าใช้ที่สำคัญ ๆ ก็มีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท คือ โควตาฝ่ายเดียว (Unilateral Quota) โควตาสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายอันเกิดจากการเจรจา (Negotiated Bilateral or Multilateral Quota) และโควตาภาษีศุลกากร (Tariff Quota)

โควตาฝ่ายเดียว คือ โควตาที่รัฐบาลประเทศหนึ่งเป็นผู้กำหนดขึ้นเองโดยมิได้มีการหารือหรือเจรจาท้าความตกลงกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นคู่ค้าของตน และด้วยเหตุนี้การใช้โควตาดังกล่าวจึงมักทำให้ประเทศคู่ค้าเกิดความขัดเคืองไม่พอใจที่ต้องถูกกีดกัน และอาจใช้มาตรการตอบโต้เอาบ้าง

การกำหนดโควตาแต่เพียงฝ่ายเดียว อาจจะกระทำได้ในรูปของโควตาารวม (Global Quota) หรือโควตาจัดสรร (Allocated Quota) ในกรณีของโควตาารวม จะมีการกำหนดปริมาณหรือมูลค่านำเข้าโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการนำเข้าจากประเทศไหน ในทางปฏิบัติการใช้โควตาในรูปดังกล่าวเป็นการยากต่อการควบคุม เพราะมักทำให้ผู้นำเข้า

และผู้ส่งออกพากัน เร่งรีบช่วงชิงให้ได้มาซึ่งส่วนแบ่งให้ได้มากที่สุดก่อนที่จะมีการใช้โควต้าหมด ผลจึงทำให้มีการส่งสินค้าเกินโควตาดำกันบ่อย ๆ และก็มักมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากพ่อค่านักธุรกิจที่สามารถทำอะไรจากการที่ได้ส่วนแบ่งโควต้าไปมากกว่าผู้อื่น เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากของโควต้าในลักษณะดังกล่าว รัฐบาลบางประเทศจึงหันมาใช้วิธีจัดสรรโควต้าตามที่ได้กำหนดไว้ให้แก่ประเทศต่าง ๆ หรือให้แก่ผู้นำเข้าแต่ละรายในประเทศของตน หรือผู้ส่งออกแต่ละรายในประเทศคู่ค้าแทน ซึ่งเรียกว่า โควต้าจัดสรรดังกล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม การบริหารโควต้าไม่ว่าจะเป็นโควตารวมหรือโควต้าจัดสรรทางปฏิบัติก็ยิ่งก่อให้เกิดความยุ่งยากมาก พ่อค่านักธุรกิจผู้ส่งออกในประเทศอื่นมักจะหาทางหลีกเลี่ยงการถูกกีดกันโดยมีการแจ้ง หรือแสดงสินค้าที่ตนส่งออกกว่า เป็นสินค้าคนละประเภทกับสินค้าที่ถูกกำหนดโควต้าหรือไม่ก็หันไปใช้วิธีต่าง ๆ นับตั้งแต่การหาทางชักจูงไปจนกระทั่งการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบในการควบคุมโควต้า เพื่อที่จะหาทางผ่อนคลายนความยุ่งยากทางด้านการบริหารและการเมืองอันเกิดจากการกำหนดโควตานั้นเข้าแค่เพียงฝ่ายเดียว รัฐบาลประเทศต่าง ๆ หลายประเทศมักจะหันไปใช้วิธีการเจรจาเพื่อกำหนดโควตานั้นเข้าจากประเทศคู่ค้าแทน

ภายใต้ระบบโควต้าสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายอันเกิดจากการเจรจา ประเทศผู้นำเข้าจะเจรจากับประเทศผู้ส่งออก หรือกับกลุ่มผู้ส่งออกในประเทศนั้น ๆ ก่อนที่จะกำหนดโควตานั้นเข้าสินค้าอย่างหนึ่งอย่างใด และจัดสรรโควต้าให้แก่ประเทศหนึ่งประเทศใดหรือกลุ่มผู้ส่งออกกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดในประเทศนั้นต่อไป ในการบริหารโควตานั้นเกิดจากการเจรจาหาความตกลงกันก่อนดังกล่าว ทางปฏิบัติมักจะมีการใช้ควบคู่ไปกับการออกใบอนุญาต ซึ่งภายใต้ข้อตกลงสองฝ่าย ประเทศผู้ส่งออกมักจะเป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ส่งออกของตน

ระบบโควต้าสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายก็ดีตามที่กล่าวมาข้างต้นมีข้อดีที่จะช่วยลดแรงกดดันของผู้นำเข้าในประเทศต่อรัฐบาลของตนเองและช่วยส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ส่งออกในประเทศคู่ค้า ดังนั้น จึงทำให้การใช้โควต้าในลักษณะดังกล่าวประสบความสำเร็จพอสมควร อย่างไรก็ตาม เมื่อไรที่มีการมอบให้หน่วยงานเอกชนของต่างชาติ เป็นผู้ออกใบอนุญาต ก็มักจะเห็นผลทำให้ส่วนแบ่งทางการค้าต้องตกไปอยู่ในมือของบริษัทใหญ่ ๆ หรือบริษัทระหว่างประเทศที่มีการจัดตั้งมั่นคงซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วงชิงเอาผลกำไรอันเกิดจากการดำเนินธุรกิจ ในลักษณะ

ที่ค่อนข้างผูกขาด เนื่องจากอุปทานของสินค้าในประเทศที่มีการกำหนดโควตาต้องถูกจำกัดให้น้อยลงไม่เพียงพอกับอุปสงค์ ดังนั้น ผู้นำเข้าในประเทศที่กำหนดโควตานำเข้าจึงมักจะถูกแย่งชิงเอาแหล่งที่มาของรายได้ดังกล่าวไป และทำให้รัฐบาลประเทศผู้กำหนดโควตานำเข้าต้องสูญเสียโอกาสที่จะเรียกเก็บภาษีเงินได้ระหว่างธุรกิจดังกล่าวไปด้วย

สำหรับโควตาภาษีศุลกากรนั้น ประเทศผู้นำเข้าจะยินยอมให้มีการนำเข้าสินค้าในปริมาณหนึ่งตามที่ระบุไว้ โดยที่สินค้าซึ่งนำเข้าไม่เกินปริมาณดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียอากรขาเข้าหรือเสียอากรขาเข้าในอัตราหนึ่งตามที่กำหนดไว้ ถ้าหากมีการนำเข้าในปริมาณที่มากกว่าปริมาณที่ระบุไว้ สินค้าส่วนที่มีการนำเข้าเกินจะต้องเสียอากรขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น และดังนั้นโควตาในรูปดังกล่าวจึงมีลักษณะผสมผสานระหว่างภาษีศุลกากรและโควตาเข้าไว้ด้วยกันนั่นเอง

โควตากับการกีดกันการค้า

การปล่อยให้การค้าระหว่างประเทศดำเนินไปได้โดยเสรี แม้จะเป็นประโยชน์ต่อระบบ เศรษฐกิจโดยส่วนรวม แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อเกษตรกรหรืออุตสาหกรรมผู้ผลิตสินค้าบางอย่างในประเทศ ถ้าหากปล่อยให้มีการนำเข้าสินค้าที่เป็นคู่แข่งกับที่ผลิตได้เองในประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสินค้าเพื่อการบริโภค เพราะนอกจากจะทำให้ต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศแล้ว ยังอาจทำให้เกษตรกรหรืออุตสาหกรรมในประเทศต้องสูญเสียรายได้และประสบการณ์ขาดทุนจนต้องเลิกกิจการ ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานตามมา ด้วยเหตุนี้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงได้มีการดำเนินนโยบายปกป้องผู้ผลิตหรืออุตสาหกรรมในประเทศของตนเอง โดยการกีดกันการค้าของประเทศอื่นบ้าง ทั้งเพื่อพัฒนาความเป็นอิสระทางเศรษฐกิจของตนเองไม่ให้ต้องขึ้นอยู่กับหรือพึ่งพาประเทศอื่นโดยไม่จำเป็น

ในช่วงตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงปี 1914 รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ได้หันมาดำเนินนโยบายกีดกันการค้าของประเทศอื่นกันมากขึ้น โดยการใช้เครื่องมือทางด้านภาษีศุลกากร ซึ่งแต่เดิมใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหารายได้ให้แก่รัฐ เป็นสำคัญ แต่โดยที่การกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศอื่นโดยอาศัยภาษีศุลกากรหรืออากรขาเข้า เป็นเครื่องมือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะแม้จะมีการเพิ่มอัตราภาษีศุลกากรสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ก็ตาม แต่ผลของภาษีดังกล่าวก็อาจถูกลบล้างไปได้จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงในค่าของเงินของประเทศผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออก หรือจากการให้การอุดหนุนการส่งออกของอีกประเทศหนึ่ง

หรือแม้ราคาสินค้าที่มีการนำเข้ามาจะสูงขึ้นอันเนื่องมาจากการเรียกเก็บภาษีศุลกากรหรืออากรขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น แต่ผู้บริโภคนในประเทศที่นำเข้าก็ยังมีการซื้ออย่างเพียงพอและมีความต้องการซื้อสินค้าดังกล่าว ทำให้ยังมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ต่อมารัฐบาลประเทศต่าง ๆ จึงได้หันมาใช้วิธีการจำกัดหรือควบคุมการนำเข้าในเชิงปริมาณแทน และโควตาก็ได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ได้มีการนำมาใช้เป็นครั้งแรกในช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ระหว่างปี 1914 - 1918 จนอาจกล่าวได้ว่าโควตาเป็นลักษณะสำคัญของการค้าระหว่างประเทศในช่วงที่เกิดสงคราม ภายหลังสงครามสงบจึงค่อย ๆ มีการยกเลิกการใช้มาตรการดังกล่าวไป ยกเว้นประเทศในยุโรปตอนกลางและตะวันออก ซึ่งได้รับผลกระทบกระเทือนและเสียหายจากสงครามมาก อย่างไรก็ตาม การปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศโดยการกีดกันการค้าของประเทศอื่นก็ยังคงดำเนินไปในหลายประเทศ แต่ส่วนใหญ่ได้หันมาใช้มาตรการทางด้านภาษีศุลกากรเป็นเครื่องมือแทนการกีดกันการค้าโดยอาศัยโควตาได้มาเริ่มใหม่อีกครั้งเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในต้นทศวรรษปี 1930 โดยเฉพาะในช่วงหลังปี 1931 แต่ละประเทศต่างก็หันมาใช้มาตรการจำกัดปริมาณหรือโควตา โดยเริ่มตั้งแต่การจำกัดการค้า ธัญญาหาร และยางพาราชนิด แล้วติดตามมาด้วยสินค้าเกษตรกรรม และสินค้าอุตสาหกรรมหลายต่อหลายอย่าง ฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกที่นำระบบโควตามาใช้ในหลายประเภทในปี 1931 ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปก็เอาอย่างบ้าง ระหว่างปี 1935 - 1936 การกีดกันการค้าเริ่มมีแนวโน้มผ่อนคลายลงบ้าง แต่ความพยายามที่จะพัฒนาระบบการค้าเสรีต้องสิ้นสุดลงเมื่อสงครามระหว่างประเทศกำลังมีท่าทีว่าจะเกิดขึ้น ประเทศต่าง ๆ พากันเตรียมพร้อมเพื่อรับสงครามที่กำลังคืบคลานเข้ามาใกล้ การควบคุมการค้าอย่างเคร่งครัดได้กลายเป็นลักษณะสำคัญของการค้าระหว่างประเทศในช่วงสงคราม อย่างไรก็ตาม สหรัฐดูเหมือนจะเป็นประเทศเดียวที่มีการใช้มาตรการจำกัดปริมาณการค้าหรือโควตาน้อยมากในช่วงศตวรรษของปี 1930 มีสินค้าเพียงประเภทเดียวที่รัฐบาลสหรัฐดำเนินการควบคุมโดยการกำหนดโควตาคือ น้ำตาล

โควตาเป็นเกณฑ์

โควตาก็เช่นเดียวกับมาตรการอื่น ๆ ที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ นำมาใช้เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมของตนเองโดยการกีดกันการค้าของประเทศอื่นที่ก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการ แม้การใช้มาตรการดังกล่าวจะช่วยรักษาระดับหรือเพิ่มระดับการว่างงานในสาขาอุตสาหกรรมที่ได้รับการปกป้องเป็นการชั่วคราว แต่ก็อาจส่งผลให้เกิดการว่างงานใน

สาขาอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้ รวมทั้งทำให้อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับการปกป้องต้องได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วยจากการที่จะต้องซื้อสินค้าที่คนใช้ เป็นปัจจัยในการผลิตซึ่งได้รับการปกป้องในราคาที่สูงขึ้น และทำให้ความสามารถในการแข่งขันของตนต้องลดลง จนอาจจะต้องมีการเรียกร้องให้รัฐบาลให้การปกป้องอุตสาหกรรมของตนบ้าง ในขณะที่ผู้บริโภคจะต้องแบกรับภาระในการซื้อสินค้าที่แพงขึ้น เพียงเพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมในประเทศที่ไม่มีประสิทธิภาพสามารถอยู่รอดต่อไป ทั้งรัฐบาลเองเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมด้วยมาตรการดังกล่าว เสียแล้วครั้งหนึ่ง ก็มีแนวโน้มว่าจะต้องให้ความช่วยเหลือตลอดไปด้วย และอาจทำให้ประเทศอื่น ๆ ที่ถูกกีดกันการนำเข้าใช้มาตรการโต้ตอบเอาบ้าง และในระยะยาวแล้ว มาตรการดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่ขาดประสิทธิภาพ ทำให้รายได้และการจ้างทำงานตลอดจนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศที่ใช้มาตรการดังกล่าวลดต่ำลงไปด้วย

การที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ได้หันมาดำเนินนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศของตนเอง โดยการกำหนดโควตานำเข้าหรือมาตรการทางด้านภาษีศุลกากรก็ดี โดยเฉพาะตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดอุปสรรคและทำความเสียหายให้กับการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ มาก ในเมื่อรัฐบาลประเทศต่าง ๆ หันมาคำนึงแต่ผลประโยชน์ทางการค้าของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ทางการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนมีการเลือกปฏิบัติต่อกันในทางการค้าอย่างมาก เพื่อหาทางขจัดหรือลดบรรเทาอุปสรรคต่าง ๆ ทางการค้า และพัฒนาระบบการค้าของโลกให้สามารถดำเนินไปได้โดยเสรี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศต่าง ๆ และระบบเศรษฐกิจของโลกโดยรวม ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จึงได้มีความพยายามที่จะผลักดันให้มีการจัดตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Organization - ITO) ขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ และได้มีการจัดทำข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ (GATT) ขึ้นเมื่อ 30 ตุลาคม 1947 ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นองค์การที่ทำหน้าที่แทนองค์การการค้าระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศ เมื่อความพยายามในการจัดตั้งองค์การดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จต้องเลิกกันไปในที่สุด

โดยที่ตระหนักกันว่า โควตาซึ่งเป็นมาตรการที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ได้มีการนำมาใช้เพื่อควบคุมปริมาณการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าก็ดี เป็นอุปสรรคขัดขวางการค้าเสรีระหว่างประเทศมากที่สุด ข้าบางท่านยังมีความเห็นว่า โควตา เป็นสิ่งที่รวมเอาบรรดา

ความชั่วร้ายทั้งหลายที่ล่วงไว้ในระบบ เศรษฐกิจในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐซึ่งเป็นตัวตั้งตัวตีในการเสนอให้มีการจัดตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ และจัดทำข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแอกด์ จึงได้เสนอให้มีการขจัดหรือยกเลิกการใช้มาตรการดังกล่าวรวมทั้งมาตรการอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้ำกัลดปริมาณเสียให้สิ้นเชิง ซึ่งเป็นผลให้เกิดการเจรจาอันยาวนานและยุ่งยากที่สุดเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในช่วงที่มีการเตรียมการเนื่องจากมีการถกเถียงขัดแย้งกันมากก่อนที่จะตกลงกันได้โมที่สุด และจัดทำข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแอกด์ขึ้น โดยมีการรวมบทบัญญัติที่มีข้อความที่ยาวและมีรายละเอียดมากที่สุดในการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้มาตรการก้ำกัลดปริมาณรวมทั้งโควต้า นั่นคือ การห้ามมิให้ประเทศภาคีข้อตกลงทั่วไป หรือแอกด์ใช้มาตรการก้ำกัลดปริมาณ (Quantitative Restrictions - QR) การนำเข้าหรือส่งออกสินค้าใด ๆ โดย

- (1) การห้ามนำเข้าหรือส่งออก (Prohibition) หรือ
- (2) การก้ำกัลดการนำเข้าหรือส่งออก (Restriction) โดย
 - ก. การกำหนดโควตาดำนำเข้าหรือส่งออก (Import-Export Quota) และ/หรือ
 - ข. การออกใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก (Import-Export Licensing) และ/หรือ
 - ค. การใช้มาตรการอื่น ๆ

โดยที่ข้อห้ามดังกล่าวได้ระบุไว้ในมาตรา 11 (Article XI) ของแอกด์

ปรากฏว่าในช่วง 15 ปีแรกนับตั้งแต่ได้มีการจัดทำข้อตกลงทั่วไป หรือแอกด์ได้มุ่งเน้นความพยายามในการหาทางทำลายระบบการปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศต่าง ๆ โดยการใช้โควต้า ซึ่งความพยายามดังกล่าวของแอกด์ถือได้ว่ามีส่วนช่วยต่อระบบ เศรษฐกิจของโลกในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง การทำลายระบบโควตาดังกล่าวในบางกรณีเรียกได้ว่าได้ผล เกือบสมบูรณ์จนทำให้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ที่เกิดความจำเป็นในการที่จะต้องปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศของตน เป็นการชั่วคราวต้องหันไปหาเครื่องมืออื่น ๆ เป็นทางออกแทน เช่น การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ (Surcharge) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการหาทางล้มล้างระบบโควต้าที่ประเทศต่าง ๆ พากันนำมาใช้ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้แอกต์จะมีบทบัญญัติห้ามมิให้ประเทศภาคี ใช้มาตรการดังกล่าวก็ตาม เพราะในการเจรจาจัดทำข้อตกลงทั่วไป หรือแอกต์ ประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการเจรจาหลายประเทศ เห็นว่าการใช้มาตรการดังกล่าวในบางกรณีก็ยังมี ความจำเป็นต่อระบบ เศรษฐกิจและการค้าของคนอยู่มาก จนเป็นผลทำให้ต้องมีการ ประนี ประนอมโดยการตรามบทบัญญัติ เป็นข้อยกเว้นให้ประเทศภาคีใช้โควต้า เพื่อกำกัดหรือควบคุมปริมาณ การนำเข้าหรือส่งออกสินค้าได้ในบางกรณี บทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นดังกล่าวในแอกต์มีอยู่ด้วยกันหลายมาตราซึ่งอาจแจกแจงได้ดังนี้ คือ

1. มาตรา 11 ของแอกต์ซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้ประเทศภาคีใช้มาตรการจำกัด ปริมาณได้ในกรณีต่อไปนี้ คือ

(1) ห้ามหรือจำกัดปริมาณการส่งออกอาหารหรือสินค้าอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการ ดำรงชีพได้ เป็นการชั่วคราว เพื่อเป็นการป้องกันหรือบรรเทาการขาดแคลนอาหารหรือสินค้า ดังกล่าวอย่างร้ายแรง (วรรค 2 เอ)

(2) ห้ามหรือจำกัดปริมาณการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าใด ๆ เพื่อให้สินค้าที่มี การนำเข้าหรือส่งออก เป็นไปตามมาตรฐานหรือสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการจำแนกประเภท หรือชั้นของสินค้าหรือการซื้อขายสินค้านั้น ๆ ในการค้าระหว่างประเทศ (วรรค 2 บี)

(3) จำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้า เกษตรหรือประมงไม่ว่าในรูปใด ซึ่งเป็นการ จำเป็นต่อการบังคับใช้มาตรการบางอย่างของรัฐบาล รวมทั้งมาตรการในการจำหน่ายสินค้า ในประเทศ ซึ่งมีส่วนเกินชั่วคราว และเป็นสินค้าที่เหมือนกันกับสินค้าที่มีการนำเข้า แต่การยก เว้นในกรณีนี้ขึ้นอยู่กับข้อจำกัด 3 ประการ คือ

ประการแรก จะจำกัดปริมาณการนำเข้าได้ก็ต่อเมื่อมีการจำกัดปริมาณสินค้าที่เหมือนกันใน ประเทศด้วย

ประการที่สอง การจำกัดปริมาณสินค้าที่เหมือนกันในประเทศจะต้องจำกัดในสัดส่วนเดียวกันกับ การจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้านั้น

ประการที่สาม จะต้องออกประกาศสาธารณะแจ้งให้ทราบ เป็นการล่วงหน้า เกี่ยวกับจำนวนหรือ มูลค่าสินค้าทั้งหมดที่อนุญาตให้นำเข้าได้ และประเทศภาคีแอกต์ที่จะใช้มาตรการ

ดังกล่าวจะต้องทำการปรึกษาหารือกับประเทศภาคีภาคีที่ซึ่งร้องทุกข์ว่าการจำกัดปริมาณการนำเข้าของตนในกรณีไม่ได้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ได้อ้างถึงข้างต้น

นอกจากนี้ก็มีข้อยกเว้นให้ประเทศภาคีภาคีใช้มาตรการจำกัดปริมาณ ซึ่งรวมทั้งการกำหนดโควตานำเข้าได้ในกรณีต่อไปนี้

2. การจำกัดปริมาณการนำเข้าเพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศพัฒนาแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 และของประเทศกำลังพัฒนา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ของภาคี
3. การจำกัดปริมาณการนำเข้าของประเทศกำลังพัฒนาเพื่อเป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมแรกเกิดและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ของภาคี และตามตราสาร "ข้อตัดสินใจว่าด้วยการดำเนินมาตรการคุ้มครองเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (Decision on Safeguard Actions for Economic Development Purposes)
4. การจำกัดปริมาณการนำเข้าในกรณีฉุกเฉินเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศไม่ให้ได้รับความเสียหายจากนำเข้าสินค้าในปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเป็นการชั่วคราว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 19 ของภาคี
5. การจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้าเพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพ ชีวิต และความปลอดภัยของคน สัตว์ และพืช ตลอดจนศีลธรรมและอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 20 ของภาคี
6. การจำกัดปริมาณการนำเข้าเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งชาติตามที่บัญญัติในมาตรา 21 ของภาคี
7. การจำกัดปริมาณการนำเข้าตามที่ระบุไว้ในพิธีสารว่าด้วยการเข้าเป็นภาคีภาคีของประเทศต่าง ๆ และ
8. การจำกัดปริมาณการนำเข้าตามที่ได้รับการอนุมัติ เห็นชอบจากประเทศภาคีภาคีโดยส่วนรวม (CONTRACTING PARTIES) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 ของภาคี

จากการที่แกตต์มีข้อยกเว้นอยู่มากมายที่เปิดโอกาสให้ประเทศภาคีใช้มาตรการ
 กำหนดปริมาณรวมทั้งโควตาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ยังคงหันมาใช้มาตรการ
 ดังกล่าวกันมาก เพื่อปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศของตน ซึ่งบางครั้งก็กระทำไปโดย
 มีเจตนาเพื่อกีดกันการค้าของประเทศอื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โดยอาศัยข้อยกเว้นดังกล่าว
 เป็นเกราะกำบัง ซึ่งได้กลายเป็นเครื่องมือในการปกป้องตนเองที่ถูกต้องตามกฎหมาย
 (Legitimate Protectionist Device) และบางครั้งก็เป็นการยากที่จะพิสูจน์ความไม่
 ถูกต้องหรือชอบธรรมของการใช้มาตรการดังกล่าว โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องเผชิญ
 กับมาตรการกีดกันการนำเข้าในรูปของโควตานำเข้าที่ประเทศพัฒนาแล้วกำหนด สินค้าหลาย
 อย่างของประเทศกำลังพัฒนาที่ส่งเข้าไปในตลาดประเทศพัฒนาแล้ว เคยถูกสั่งห้ามมิให้มีการ
 นำเข้าไปในประเทศนั้นด้วยข้ออ้างว่าเพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพ ชีวิตและความปลอดภัยของ
 ผู้บริโภคอยู่บ่อย ๆ ซึ่งการห้ามมิให้มีการนำเข้างกล่าวอาจเปรียบเสมือนกับการที่ประเทศนั้น
 กำหนดโควตานำเข้าเป็นปริมาณศูนย์ (Zero Quota) นั่นเอง

หลายประเทศอาศัยเอกสิทธิ์ที่ได้รับตามพิธีการว่าด้วยการเข้าเป็นภาคีแกตต์ของตน
 กำหนดโควตานำเข้าสินค้าจากประเทศอื่น เช่น ออสเตรเลียและสเปนใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าว
 กำหนดโควตานำเข้ารวมสินค้าประเภทเนื้อ ปลา ผัก และผลไม้กระป๋องจากประเทศอื่น
 สวิตเซอร์แลนด์เองก็ใช้สิทธิ์ดังกล่าวกำหนดโควตานำเข้าสินค้าเกษตรกรรมหลายอย่างรวม
 ทั้งข้าว

สหรัฐเองซึ่งแสดงท่าทีมาตั้งแต่แรกในการเจรจาจัดทำข้อตกลงทั่วไป แกตต์ว่า
 จะให้มีการยกเลิกหรือห้ามมิให้ประเทศภาคีใช้มาตรการจำกัดปริมาณ รวมทั้งการกำหนดโควตา
 ไม่ว่านำเข้าหรือส่งออกก็ดี กลับมีการกำหนดโควตานำเข้าสินค้าเกษตรกรรมตามบทบัญญัติ
 ในมาตรา 22 แห่งกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงเกษตรกรรมปี 1933 (Agricultural
 Adjustment Act of 1933) ซึ่งแกตต์ได้อนุมัติการผ่อนผัน (Waiver) ให้รัฐบาลสหรัฐใช้
 มาตรการดังกล่าวที่ปกติเป็นการขัดแย้งกับกฎของแกตต์ได้เป็นการชั่วคราวมาตั้งแต่ปี 1955
 อันเป็นผลให้ประเทศต่าง ๆ ที่ส่งสินค้าเกษตรกรรมไปยังสหรัฐ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา
 ได้รับความกระทบกระเทือนอย่างมาก

แต่การกีดกันการนำเข้าที่ออกจะเป็นปัญหาอยู่มาก ก็คือ การกำหนดโควตานำเข้า

ของประเทศพัฒนาแล้ว โดยอาศัยข้อยกเว้นตามมาตรา 19 แห่งแกตต์ซึ่งมักจะอ้างกันว่าเป็นข้อยกเว้นด้วยทางออก (Escape Clause) หรือการใช้มาตรการคุ้มครอง (Safeguard Action) ในกรณีฉุกเฉินเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศไม่ให้อุตสาหกรรมได้รับความเสียหายจากการนำเข้าสินค้าอย่างหนึ่งอย่างใดในปริมาณที่เพิ่มขึ้นมาก เพราะแม้มาตรการดังกล่าวจะกระทำได้เป็นการชั่วคราว มีระยะเวลายาวนานเพียงใด และโดยเฉพาะการกำหนดเงื่อนไขว่าประเทศภาคีจะใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อมีการนำเข้าสินค้าอย่างหนึ่งอย่างใดเพิ่มขึ้นในปริมาณมากจนก่อให้เกิดหรือคุกคามทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรม หรือผู้ผลิตสินค้าอย่างเดียวกันในประเทศของตน ซึ่งก็ไม่มี การตีความหรือนิยามไว้แน่ชัด จึงเปิดโอกาสให้ประเทศผู้นำเข้าใช้วิจรรย์ญาของตนแต่เพียงฝ่ายเดียวตัดสินโดยอัตตวิสัยว่าอุตสาหกรรมในประเทศของตนได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจากการนำเข้าสินค้าอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดโควตานำเข้าเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมของตนและประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศก็ได้อาศัยข้อยกเว้นดังกล่าวกำหนดโควตานำเข้าสินค้าที่มีราคาถูกจากประเทศกำลังพัฒนาหลายประเภท เช่น เครื่องหนัง รองเท้า มิด กรรไกร และอื่น ๆ สหรัฐเองก็มีกฎหมายว่าด้วยการค้าให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีในการที่จะกำหนดโควตานำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งทำความเสียหายอย่างร้ายแรงให้กับอุตสาหกรรมในประเทศของตน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 20 ซึ่งเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ ในสหรัฐร้องเรียนต่อรัฐบาลให้ดำเนินการช่วยเหลือโดยกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ได้รวมทั้งการกำหนดโควตานำเข้า โดยถือว่าเป็นการใช้มาตรการคุ้มครองตนเองตามมาตรา 19 ของแกตต์นั่นเอง ผลทำให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ ในสหรัฐมีการร้องเรียนต่อรัฐบาลของตนให้กีดกันการนำเข้าโดยการกำหนดโควตานำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ทองแดง เหล็กกล้า ปลาหูน้ำกระป๋อง ยาสูบ และรองเท้า เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าประธานาธิบดีไม่ได้ตัดสินใจให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมในประเทศตามที่เรียกร้อง แต่การร้องเรียนของบรรดาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในประเทศดังกล่าวก็มีผลทำให้เป็นการก่อกวน (Harassment) การส่งออกสินค้าต่าง ๆ ของประเทศกำลังพัฒนาไปยังสหรัฐอยู่มาก

นอกจากนี้ การกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศอื่นโดยการใช้โควตา ในทางปฏิบัติก็ยังมี การเลือกปฏิบัติกันอีก โดยเฉพาะการอาศัยข้อยกเว้นตามมาตรา 19 ของแกตต์ หรือการใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แม้แกตต์จะมีบทบัญญัติห้ามมิให้มีการ

เลือกปฏิบัติก็ตาม ยิ่งกว่านั้นหลายประเทศยังใช้โควตจำกัดกั้นการนำเข้าสินค้าจากประเทศอื่น โดยมีได้เป็นไปตามข้อยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในแอกต์แต่อย่างไร ซึ่งเท่ากับ เป็นการละเมิดกฎของแอกต์ ผลทำให้เกิดความขัดแย้งหรือพิพาทกันจนต้องมีการร้องเรียนกันหรือใช้มาตรการตอบโต้กัน สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องเผชิญกับมาตรการดังกล่าวของประเทศพัฒนาแล้ว บางครั้งก็ไม่อาจร้องเรียนหรือดำเนินมาตรการตอบโต้ประเทศที่พัฒนาแล้วได้มาก เพราะอาจจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ในด้านอื่น ๆ รวมทั้งด้านการค้าที่ยังได้รับจากประเทศนั้น ซึ่งอาจจะต้องสูญเสียไปก็ได้

แต่การกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ที่สร้างความหนักใจให้กับแอกต์ และทำให้ความพยายามของแอกต์ในการพัฒนาระบบการค้าเสรีของโลกต้องประสบอุปสรรคมากขึ้นไปอีก ก็คือ การที่ประเทศต่าง ๆ หันมาใช้วิธีบีบบังคับให้ประเทศอื่นจำกัดการส่งออกสินค้าอย่างหนึ่งอย่างใด เข้าไปในประเทศของตนโดยสมัครใจ โดยที่ตนไม่จำเป็นต้องเป็นฝ่ายกำหนดโควตนำเข้าสินค้าจากประเทศนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อการละเมิดกฎของแอกต์ มาตรการดังกล่าวซึ่งปรากฏในรูปของข้อตกลงสองฝ่ายที่เรียกกันว่า ข้อตกลงว่าด้วยการจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (Voluntary Export Restraint - VER) ส่วนใหญ่ก็เกิดจากการที่ประเทศพัฒนาแล้วเป็นผู้ริเริ่ม เพื่อบีบให้ประเทศคู่ค้าของตน ซึ่งอาจจะ เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยกัน หรือประเทศกำลังพัฒนาลดการส่งออกสินค้าอย่างหนึ่งอย่างใด เข้าไปในประเทศของตน และเป็นการตกลงกันเองสองฝ่ายที่กระทำขึ้นนอกกรอบของแอกต์ซึ่งมุ่งแก้ปัญหากันภายใต้ข้อตกลงหลายฝ่าย และดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งกันขึ้นระหว่างประเทศคู่สัญญาในข้อตกลงแอกต์จึงไม่สามารถจะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาอะไรกันได้ เพราะถือว่าเป็นความสมัครใจกันเอง

โควตาและผลกระทบต่อการค้าของไทย

แต่เดิมมาประเทศไทยทั้งการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและแร่ธาตุบางอย่างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ สินค้าขั้นปฐม เป็นสำคัญ แม้การส่งออกสินค้านี้จะมีอุปสรรคเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของอุปสงค์และอุปทานที่มักจะขึ้นกับสภาพดินฟ้าอากาศซึ่งยากต่อการควบคุม จนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรายได้จากการส่งออกอยู่เนือง ๆ แต่ประเทศไทยก็ได้ประสบปัญหาจากการถูกกีดกันการนำเข้าจากประเทศพัฒนาแล้วแต่อย่างไร เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่ต้องการของประเทศเหล่านั้น เพิ่งมาประสบปัญหาถูกกีดกันก็คือเมื่อไทยหันมาพัฒนาอุตสาหกรรมส่งสินค้าสิ่งทอไปยังประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งมีการกำหนดโควตนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าว

จากประเทศต่าง ๆ

โดยเฉพาะเมื่อปีที่ผ่านมา สินค้าออกของไทยหลายอย่างที่ตั้งเข้าไปในสหรัฐต้อง ถูกกีดกันอย่างหนัก เริ่มตั้งแต่สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เมื่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ในสหรัฐร้องเรียนต่อรัฐบาลของตนขอให้เรียกเก็บภาษีตอบโต้สินค้านำเข้าจาก ไทย โดยกล่าวหาว่าสินค้านำเข้าดังกล่าวได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลไทย จนเป็นผลทำให้อุตสาหกรรม สิ่งทอของไทยต้องยอมทำข้อตกลง (Suspension Agreement) กับรัฐบาลสหรัฐ ประกาศสละ สิทธิไม่ขอรับความช่วยเหลือใด ๆ จากรัฐบาลไทยที่เข้าข่ายเป็นการอุดหนุนการส่งออกสินค้า สิ่งทอที่ตนส่งไปจำหน่ายในสหรัฐอีกต่อไป เป็นการแลกเปลี่ยนกับการที่รัฐบาลสหรัฐระงับการ สอบสวนเพื่อพิจารณา เรียกเก็บภาษีตอบโต้สินค้านำเข้าที่ตนส่งเข้าไปในสหรัฐ และทำให้ อุตสาหกรรม เครื่องนุ่งห่มของไทยซึ่งไม่ยอมจัดทำข้อตกลง Suspension Agreement กับ รัฐบาลสหรัฐในทำนองเดียวกันกับอุตสาหกรรมสิ่งทอต้องถูก เรียกเก็บภาษีตอบโต้สำหรับสินค้า เครื่องนุ่งห่มทุกชิ้นที่ตนส่งเข้าไปในสหรัฐ นอกเหนือไปจากการที่ต้องถูกเรียกเก็บอากรขาเข้า ตามปกติแล้ว ภายหลังจากที่รัฐบาลสหรัฐได้มีการสอบสวนและมีการพิจารณาวินิจฉัยถึงที่สุดว่าสินค้านำ เข้าดังกล่าวที่นำเข้ามาจากไทยได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลไทยจริงและให้กรมศุลกากรสหรัฐ เรียก เก็บภาษีตอบโต้ตามจำนวนที่ได้ประกาศ

และจากตัวอย่างของความสำเร็จในการหาทางกีดกันการนำเข้าสินค้าจากไทย ทำให้อุตสาหกรรมอื่น ๆ ในประเทศเอาอย่างบ้าง โดยต่อมาอุตสาหกรรมผู้ผลิตท่อเหล็กและ หลอดเหล็กกล้าได้ดำเนินการร้องเรียนต่อรัฐบาลของตนบ้าง โดยกล่าวหาในทำนองเดียวกันว่า สินค้าท่อเหล็กและหลอดเหล็กกล้าที่มีการนำเข้าจากไทยได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลไทย และ ดังนั้นจึงขอให้รัฐบาล เรียกเก็บภาษีตอบโต้จากสินค้านำเข้าดังกล่าว ยิ่งกว่านั้นยังมีการกล่าวหาว่า ไทยส่งสินค้านำเข้าเข้าไปท่วมตลาดในประเทศของตนและทำความเสียหายให้กับสินค้าอย่าง เดียวกับที่ตนผลิตจำหน่ายในประเทศ จึงขอให้รัฐบาล เรียกเก็บภาษีต่อต้านการท่วมตลาดจาก สินค้านำเข้าที่นำเข้ามาจากไทยด้วย จนเป็นผลทำให้สินค้าท่อเหล็กและหลอดเหล็กกล้าที่ไทยส่ง เข้าไปในสหรัฐต้องเผชิญชะตากรรมอย่างเดียวกันกับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เมื่อรัฐบาลสหรัฐ ได้พิจารณาวินิจฉัยถึงที่สุดว่า สินค้านำเข้าดังกล่าวได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลไทยจริงและสั่งให้ กรมศุลกากรสหรัฐดำเนินการ เรียกเก็บภาษีตอบโต้สินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากการ

เรียกเก็บอากรขาเข้าตามปกติแล้ว และกำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ว่าจะให้มีการเรียกเก็บภาษี
ต่อต้านการทุ่มตลาด ตามที่อุตสาหกรรมในประเทศร้องเรียนด้วยหรือไม่

การจูงใจต่อสินค้าไทยในท่านองเดียวกันก็ยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่หยุดยั้งเมื่อมี
ข่าวล่าสุด ว่าสมาคมโรงสีข้าวในสหรัฐได้ร้องเรียนต่อรัฐบาลของตนขอให้เรียกเก็บภาษีตอบโต้
สินค้าข้าวที่มีการนำเข้าจากไทยบ้าง โดยกล่าวหาในท่านองเดียวกันว่าสินค้านี้ดังกล่าวได้รับการ
การอุดหนุนจากรัฐบาลไทย นอกจากนี้ก็ยังคงมีความพยายามที่จะผลักดันให้มีการตรากฎหมายเพิ่ม
อัตราอากรขาเข้าที่เรียกเก็บจากสินค้าปลาห่านำกระป๋องโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกีดกันการนำเข้า
สินค้านี้ดังกล่าวจากไทย เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การกีดกันการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโดยการเรียกเก็บ
ภาษีตอบโต้ การกีดกันการนำเข้าสินค้าห่อเหล็กและหลอดเหล็กกล้าโดยการเรียกเก็บภาษีตอบ
โต้หรือต่อต้านการทุ่มตลาด หรือการที่รัฐบาลสหรัฐจะพิจารณาวิญฉัยต่อไปให้มีการเรียกเก็บภาษี
ตอบโต้สินค้าข้าวตามที่อุตสาหกรรมในประเทศร้องเรียน ตลอดจนผ่านกฎหมายให้มีการขึ้นอากร
ขาเข้าปลาห่านำกระป๋องนำเข้าจากไทย แม้จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยไปยังสหรัฐ
แต่หากว่าไทยสามารถหาทางลดต้นทุนในการผลิตในด้านอื่น ๆ ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพใน
การผลิต คุณภาพและความสามารถในการแข่งขันของสินค้านี้ให้ดีขึ้น ไทยก็ยังพอมีทาง
ที่จะส่งสินค้านี้เข้าไปในสหรัฐเพิ่มขึ้นได้อีก ถ้าหากผู้บริโภคในสหรัฐยังมีความต้องการ
ที่จะซื้อสินค้านี้จากไทย แต่ถ้าหากรัฐบาลสหรัฐหันมาใช้มาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้า
โดยโควตา แม้ผู้ซื้อในสหรัฐจะมีความต้องการซื้อสินค้าจากไทยเพิ่มขึ้นโดยยินดีที่จะซื้อสินค้าใน
ราคาที่แพงขึ้น ไทยก็ไม่อาจที่จะส่งสินค้าเข้าไปในสหรัฐเพิ่มขึ้นได้แต่อย่างใด ดังนั้น การใช้
มาตรการทางด้านโควตาจึงส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยเป็นอย่างมาก

การที่ประเทศหนึ่งกำหนดโควตานำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ บางครั้งก็อาจจะ
มีผลดีเหมือนกัน โดยเฉพาะโควตาที่มีการจัดสรรให้กับประเทศต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น โควตา
สิ่งทอที่ประเทศได้รับจากสหรัฐภายใต้ข้อตกลงสองฝ่ายที่ได้จัดทำขึ้นภายใต้ความตกลงว่าด้วย
การค้าสิ่งทอระหว่างประเทศหรือเอ็ม เอฟ เอ ผลทำให้ไทยมีโอกาสส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
หลายประเภทเข้าไปในสหรัฐ เป็นปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าสินค้าบางประเภทจะมีราคาสูง
กว่าที่นำเข้าจากประเทศอื่น เช่น เกาหลีใต้ ฮองกง หรือไต้หวัน เนื่องจากผู้นำเข้าในสหรัฐ

ไม่สามารถนำเข้สินค้าดังกล่าวจากประเทศเหล่านี้เกินกว่าโควตาที่รัฐบาลสหรัฐได้จัดสรรให้แล้วได้ แต่ก็ยังมีความต้องการนำเข้เพิ่มขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค จึงได้หันมานำเข้จากไทย หากไม่มีการจัดสรรโควตาหรือหันไปใช้ระบบโควตารวม นั่นคือ ใครมีความสามารถส่งออกสินค้าดังกล่าวเข้าไปในสหรัฐได้ก่อน มีโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากระบบโควตาดังกล่าวไปก่อน ประเทศไทยก็จะอยู่ในฐานะเสียเปรียบประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ดังกล่าวที่ได้ครองส่วนแบ่งการตลาดในสหรัฐไว้ได้มากอยู่แล้ว หรือหากมีการยกเลิกปล่อยให้มีการนำเข้สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโดยเสรีซึ่งคงเป็นไปได้ ประเทศไทยก็คงไม่สามารถแข่งขันกับประเทศผู้ส่งรายใหญ่ ๆ ดังกล่าวได้

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยจะต้องได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างมาก หากความพยายามในการกีดกันการนำเข้สินค้าสิ่งทอจากไทยและประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศของสหรัฐ โดยเฉพาะการผลักดันให้ร่างกฎหมาย "เจนกินส์" มีผลบังคับใช้ เป็นกฎหมายประสบความสำเร็จ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีการกำหนดโควตาในลักษณะที่เป็น การกีดกันการนำเข้หนักข้อขึ้นไปอีก โดยไม่คำนึงถึงหลักการที่แท้จริงของข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศหรือเอ็มเอฟเอ และข้อตกลงต่าง ๆ ที่รัฐบาลสหรัฐทำไว้กับประเทศอื่น ๆ ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว โดยจะทำให้ไทยต้องสูญเสียรายได้จากการส่งออกไปถึงปีละประมาณ 5,000 ล้านบาท พร้อม ๆ กับการที่โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มต่าง ๆ จะต้องปิดกิจการหรือลดปริมาณการผลิตและคนงานจะต้องถูกปลดออกไปเป็นจำนวนมาก แต่แม้ความพยายามดังกล่าวในการผลักดันให้ร่างกฎหมาย "เจนกินส์" มีผลบังคับใช้ เป็นกฎหมายไม่ประสบความสำเร็จ อุตสาหกรรมสิ่งทอและโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของไทยก็ต้องได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงได้แล้ว ในเมื่อรัฐบาลสหรัฐได้เริ่มหันมาบังคับใช้ข้อตกลงสองฝ่ายที่ตนได้ทำไว้กับประเทศต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด โดยบีบบังคับประเทศต่าง ๆ ปฏิบัติตามพันธกรณีของตนที่มีต่อสหรัฐอย่างจริงจังตามข้อตกลงในการส่งสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเข้าไปในสหรัฐ ผลทำให้การส่งออกเครื่องนุ่งห่มของไทยไปยังสหรัฐในปลายปีนี้และปีหน้า อาจจะต้องหยุดชะงัก เนื่องจากประเทศไทยได้ส่งสินค้าดังกล่าวเข้าไปยังสหรัฐ เกินกว่าโควตาตามที่ได้ตกลงกันไว้ในข้อตกลงสองฝ่ายกับสหรัฐแล้ว โดยสหรัฐอาจห้ามมิให้มีการนำเข้สินค้าดังกล่าวจากไทยอีกหรือให้มีการนำเข้ได้ก็แค่เฉพาะส่วนที่ยังไม่ เกินกว่าโควตาตามที่ได้ตกลงกัน

ไว้แล้วเท่านั้นซึ่งจะทำให้ไทยต้องขาดรายได้จากการส่งออกสินค้าดังกล่าวไปยังสหรัฐ เป็นจำนวนหลายพันล้านบาท ซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อการผลิตและภาคจ้างงานในสาขาดังกล่าวต่อไปอย่างไม่ต้องสงสัย

การที่ประเทศหนึ่งกำหนดโควตานำเข้านั้น ย่อมส่งผลกระทบอย่างมากต่อการส่งออกของไทยอย่างเห็นได้ชัดมาแล้วในกรณีของน้ำตาล เมื่อรัฐบาลสหรัฐประกาศลดโควตานำเข้าน้ำตาลลงอย่างฮวบฮาบในปี 2525 แม้ว่าจะมีการจัดสรรโควตานำเข้าให้แก่ประเทศต่างๆ รวมทั้งไทย แต่โดยที่การพิจารณาจัดสรรโควตาดังกล่าวได้ยึดเอาปริมาณการส่งออกของแต่ละประเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนหน้านั้น อันเป็นช่วงที่บังเอิญไทยมีการส่งออกน้ำตาลไปยังสหรัฐน้อยมาก ผลทำให้ไทยได้รับส่วนแบ่งโควตาจากสหรัฐน้อยมาก และทำให้รายได้จากการส่งออกที่เคยได้ถึงปีละกว่าสองพันล้านบาทต้องลดลงเหลือปีละไม่กี่ร้อยล้านบาท โดยที่รัฐบาลไทยเองก็ไม่สามารถจะร้องเรียนต่อแกตต์ เนื่องจากสหรัฐเองได้รับการผ่อนผันจากแกตต์ให้ใช้มาตรการดังกล่าวได้ แม้ว่าในระยะหลังสหรัฐเพิ่มโควตานำเข้าน้ำตาลให้แก่ไทยมากขึ้นบ้าง โดยในปี 2529 สหรัฐตกลงให้โควตานำเข้าน้ำตาลแก่ไทยเป็นปริมาณ 23,940 ชอตตัน และยังได้แบ่งโควตาของประเทศนิการากัวจำนวน 6,000 ชอตตันมาให้ประเทศอื่น ๆ ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย ทำให้ไทยได้โควตานำเข้าน้ำตาลเพิ่มขึ้นอีก 84 ชอตตัน เป็นผลทำให้ไทยได้โควตานำเข้าทั้งสิ้นในปีหน้า 24,024 ชอตตันก็ตาม แต่ก็ยังต่ำกว่าเมื่อปี 2526 ที่ไทยเคยส่งน้ำตาลไปยังสหรัฐ เกือบสามแสนตันอยู่มาก

ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลสหรัฐยังอาจจะหันไปกำหนดโควตานำเข้าสินค้าเกษตรกรรมอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกก็ได้ เนื่องจากได้รับการผ่อนผันให้กระทำได้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของไทยไปยังสหรัฐก็ได้ถ้ามีการกำหนดโควตานำเข้าสินค้าที่ไทยมีการส่งออกไปยังสหรัฐ หรืออาจกำหนดโควตานำเข้าสินค้าเกษตรกรรมหรือสินค้าอุตสาหกรรม โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 201 แห่งกฎหมายว่าด้วยการค้า เพื่อเป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศของตนในกรณีฉุกเฉินเป็นการชั่วคราว ซึ่งตามกฎหมายสหรัฐ รัฐบาลอาจใช้มาตรการดังกล่าวได้นานถึง 5 ปี และอาจต่ออายุการใช้มาตรการดังกล่าวไปได้อีกครั้งละไม่เกิน 3 ปี แม้ว่าอุตสาหกรรมในประเทศได้เคยเรียกร้องให้รัฐบาลกำหนดโควตานำเข้าสินค้าหลายอย่างซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยไปยังสหรัฐ เช่น ปลาทูน่ากระป๋อง ยาสูบ และรองเท้า

มาแล้ว แต่ประธานาธิบดีไม่เห็นชอบด้วยก็ตาม แต่ต่อไปรัฐบาลสหรัฐอาจมีความจำเป็นที่จะต้องปกป้องอุตสาหกรรมของคนและหันมาใช้มาตรการทางด้านโควต้าจำกัดการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งไทยก็ได้ ซึ่งก็คงจะเป็นการยากที่ไทยจะหาทางแก้ไข เนื่องจากสหรัฐเองอยู่ในฐานะที่จะทำได้ เพราะไม่ขัดกับกฎของแกตต์ที่สหรัฐเป็นประเทศภาคีอยู่แต่อย่างใด

การกีดกันการนำเข้าสินค้าอีกกระแสหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่ออย่างมากคือการส่งออกของไทย อันเป็นการกีดกันโดยไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดโควต่านำเข้า และมีผลเสมือนเป็นการกำหนดโควต่านำเข้า ก็คือ การที่ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปบีบบังคับให้ไทยต้องจัดทำข้อตกลงสองฝ่ายกับประชาคมฯ จำกัดการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยไปยังประเทศสมาชิกประชาคมฯ โดยสมัครใจเป็นระยะเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่มกราคม 2525 ถึงธันวาคม 2529 เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรของประชาคมฯ ไม่ให้ต้องได้รับความกระทบกระเทือนจากการแข่งขันของสินค้าดังกล่าวที่มีการนำเข้าจากไทยในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งทำให้ไทยต้องสูญเสียรายได้จากการส่งออกสินค้าดังกล่าวไปยังตลาดประชาคมฯ อันเป็นตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ใหญ่ที่สุดของไทยปีหนึ่ง ๆ หลายพันล้านบาท โดยที่ไทยไม่อาจร้องเรียนต่อแกตต์ให้ดำเนินการช่วยเหลืออะไรแก่ตนได้ เนื่องจากถือว่าไทยทำข้อตกลงดังกล่าวกับประชาคมฯ เอง โดยสมัครใจ และเป็นการทำข้อตกลงนอกกรอบของแกตต์ แม้ว่าจริง ๆ แล้วประเทศไทยมิได้สมัครใจแต่จำเป็นต้องทำข้อตกลงดังกล่าว มิฉะนั้นไทยอาจจะถูกประชาคมฯ ตัดการให้สิทธิพิเศษบางอย่างทางด้านภาษีศุลกากร และความช่วยเหลืออื่น ๆ หรือถูกกีดกันการนำเข้าด้วยมาตรการอื่น ๆ ก็เป็นได้ ซึ่งนับว่าเป็นสถานการณ์ที่ไม่น่ายินดีสำหรับไทยนัก และก่อนหน้านี้อินโดนีเซียประชาคมเศรษฐกิจยุโรปเองก็เคยบีบบังคับให้ไทยต้องทำข้อตกลงจำกัดการส่งออกเส้นด้ายปอ (Jute Yarn) ของคนเข้าไปยังตลาดประเทศประชาคมฯ โดยสมัครใจมาแล้ว ระหว่างมกราคม 2524 ถึงธันวาคม 2527 เรื่องผลกระทบของการกำหนดโควต่านำเข้ามันสำปะหลังจากไทยในทางอ้อมของประชาคมดังกล่าว ต่อการส่งออกของไทยจะผ่อนคลายเป็นในทางที่ดีขึ้นได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผลการเจรจาระหว่างไทยกับประชาคมฯ ที่จะขึ้นต่อไปว่าประชาคมฯ จะสามารถผ่อนปรนให้ไทยส่งออกมันสำปะหลังของตนเข้าไปในประเทศประชาคมฯ ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งก็คงจะต้องขึ้นอยู่กับการดำเนินนโยบายเกษตรร่วม (Common Agricultural Policy-CAP) ของประชาคมฯ ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงโดยลดการให้

ความช่วยเหลือหรืออุดหนุนเกษตรกรของคนที่ทำให้รัฐบาลหลายประเทศต้องมีภาระค่าใช้จ่ายมากมาย และส่งผลกระทบต่อมาถึงไทยด้วยหรือไม่เพียงไร

เรื่องผลเสียของการที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ กีดกันการนำเข้าของประเทศอื่น โดยการกำหนดโควตานำเข้า ตลอดจนการใช้มาตรการกักตุนปริมาณอื่น ๆ แก่ตนในฐานะที่เป็นองค์กรซึ่งมุ่งพัฒนาระบบการค้าเสรีของโลกตะวันตก และได้พยายามที่จะหาทางขจัดหรือยกเลิกการใช้มาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวโดยไม่จำเป็นเสีย โดยเฉพาะในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบโตเกียวระหว่างปี 2516-2522 ได้มีการหยิบยกเอาเรื่องดังกล่าวมาพิจารณา แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะในเรื่องการใช้มาตรการคุ้มครอง (Safeguard Action) อย่างไรก็ตาม แกตต์ก็ยังไม่ได้แสดงความพยายาม ได้มีการจัดตั้งกลุ่มและคณะกรรมการให้ดำเนินการศึกษา และเสนอแนะแนวทางแก้ไขหรือยกเลิกการใช้มาตรการต่าง ๆ ดังกล่าว รวมทั้งได้มีการทบทวนการใช้สิทธิพิเศษของประเทศต่าง ๆ ในการกำหนดโควตานำเข้าโดยอาศัยพิธีสารว่าด้วยการเข้าเป็นภาคีแกตต์ และตามที่ได้รับการผ่อนผันจากประเทศภาคีแกตต์โดยส่วนรวม (CONTRACTING PARTIES)

แต่เรื่องที่เป็นปัญหาหนักใจของแกตต์ในขณะนี้ ก็คือ การที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ หันไปแก้ปัญหาทางการค้ากันเอง โดยการจัดทำข้อตกลงจำกัดการส่งออกสินค้าโดยสมัครใจอันเป็นการทำความตกลงสองฝ่ายโดยมิได้อยู่ภายใต้กรอบของแกตต์ ทำให้บทบาทของแกตต์ต้องถูกลดความสำคัญลงไปมาก

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว เหล่านี้จะได้ผลมากน้อยเพียงใดก็อยู่ที่การเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบใหม่ระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีของแกตต์ซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นในปีหน้าหรือในปีถัดไป อันจะส่งผลกระทบต่อการค้าของไทยต่อไป ซึ่งอาจจะดีขึ้นหรือเลวลงก็ได้ ถ้าหากไม่สามารถผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้วยกเลิกหรือผ่อนคลายนการกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนาลง โดยเฉพาะการยกเลิกหรือผ่อนคลายนการใช้นามาตรการทางด้านโควตาดังกล่าวมาแล้ว

จาก : วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์